

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **V. K. L.**, zastoupený Mgr. Tomášem Císařem, advokátem, sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2023, č. j. OAM-202/LE-BA01-HA15-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 6. 2023, č. j. 33 Az 4/2023-26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobce v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že si v zemi původu půjčil peníze od lichvářů a investoval do kontejnerové dopravy. Nebyl však úspěšný, a proto nebyl schopen dluhy uhradit. Proto v roce 2018 vycestoval ze země původu do Norska s pracovním vízem. Žalobce se obává návratu do země původu z důvodu hrozícího nebezpečí od věřitelů, kteří ho již jednou zbili a vyhrožovali mu. Dále žalobce uvedl, že ve Vietnamu neměl problémy se státními orgány a nebyl pronásledován z důvodu rasy, národnosti, pohlaví, náboženství či příslušnosti k sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Po dobu jednoho roku pobýval v Norsku, následně odcestoval na Ukrajinu, kde pracoval v restauraci. Na Ukrajině pobýval v letech 2019 až 2022 a kvůli válce se přestěhoval do Polska, kde se mu nedařilo. Proto v lednu 2023 přicestoval vlakem do České republiky. V žádné zemi dosud o udělení mezinárodní ochrany nepožádal.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Plzni, který ji rozsudkem označeným v záhlaví jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku a nedostatečně zjištěný skutkový stav věci. Stěžovatel měl za to, že žalovanému přednesl konkrétní azylový příběh, ze kterého je patrná hrozba jeho pronásledování a nebezpečí vážné újmy ze strany soukromých osob s ohledem na nečinnost státních orgánů, na které se stěžovatel nemohl obrátit o pomoc. Stěžovatel upozornil, že pokud by tak učinil, dostal by se ještě do horší situace, což je v nedemokratických zemích obvyklým jevem. Ačkoli z podkladových zpráv o Vietnamu dle stěžovatele vyplývá, že lichva je v zemi posuzována jako protiprávní jednání, z ničeho dle jeho názoru neplyne, že by oběti takového jednání měly státem zaručenu ochranu. Stěžovatel se domníval, že mu bylo neprávem vytýkáno neunesení důkazního břemene. Na podporu argumentace vztahující se k možnosti žadatelů prokazovat azylová tvrzení odkázal na čl. 195 až 219 příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků UNHCR. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl možnost doložit obavy listinnými či jinými důkazy, měla být dle jeho názoru vypracována zpráva o tom, do jaké míry jsou pravidla domovské země zachovávána právě s ohledem na korupci a klientelistické vazby typické pro nedemokratickou rozvojovou zemi.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a setrval na tom, že řádně posoudil azylová tvrzení stěžovatele, shromáždil relevantní podklady pro rozhodnutí, a tedy dostatečně zjistil skutkový stav věci, a ve věci samé rozhodl v souladu se zákonem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Stran přesahu vlastních zájmů z pohledu výše uvedených kritérií stěžovatel v kasační stížnosti nic netvrdil, přičemž žádná ze stěžovatelem uplatněných námitek není důvodem, který by mohl založit přesah jeho vlastních zájmů, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku neshledal žádná pochybení (natož pochybení zásadního rázu), která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

pokračování

[9] K namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud uvádí, že z jeho odůvodnění je v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu patrné, jaký skutkový stav vzal krajský soud za rozhodný, jak uvažil o pro věc podstatných skutečnostech, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností a proč pokládá stěžovatelovy námitky za nesprávné (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Rozsudek tedy není nepřezkoumatelný.

[10] Ve vztahu ke způsobu vypořádání stěžovatelovy námitky týkající se obav z věřitelů v zemi původu Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud této námitce nepřisvědčil nikoli z důvodu neunesení důkazního břemene, jak se stěžovatel mylně domnívá v kasační stížnosti, nýbrž z toho důvodu, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu hrozba pronásledování či vážné újmy ze strany soukromých osob může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany tehdy, bylo-li v řízení zjištěno, že státní orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli zajistit ochranu (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). V daném případě krajský soud správně upozornil, že stěžovatel se v zemi původu na státní orgány vůbec neobrátil, ani neuvedl relevantní důvody, proč tak neučinil, či učinit nemohl. Krajský soud proto věc posoudil v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 160/2004-41, nebo ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57).

[11] Stran stěžovatelovy námitky, že na něj bylo neprávem přeneseno důkazní břemeno ohledně skutečnosti, kterou nemohl prokázat (nefungující ochrana ze strany domovských státních orgánů při pronásledování soukromými osobami), Nejvyšší správní soud uvádí, že je to v prve řadě žadatel o mezinárodní ochranu, kdo svými tvrzeními vymezuje, jakými skutečnostmi se bude správní orgán konkrétně zabývat při posouzení, zda jsou naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle některého z důvodů dle § 12 až § 14b zákona o azylu. V tomto rozsahu je pak správní orgán povinen dostatečně zjistit skutkový stav věci (viz již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-65). Stěžovatel však v žádosti ani při pohovoru neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by vyplývala jeho obava z návratu do země původu v důsledku nefungujícího systému ochrany domovských orgánů. Stěžovatel neuvedl vlastní konkrétní negativní zkušenost se státními orgány domovského státu, na které by se neúspěšně obrátil o pomoc a ochranu. Podanou žádost výslovně odůvodnil pouze dluhy v zemi původu a obavou z věřitelů, včetně snahy legalizovat tímto způsobem pobyt v České republice. Za dané situace proto krajský soud správně dovodil, že žalovaný neměl povinnost v řízení zjišťovat a opatřovat jakékoli další informace.

[12] Nejvyšší správní soud zároveň doplňuje, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky, který nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změnách některých zákonů* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Snaha o legalizaci pobytu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, nebo ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81), stejně jako ekonomické důvody (např.

rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, nebo ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65) nemohou být podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[13] Odhlížet v této souvislosti nelze ani od skutečnosti, že stěžovatel opustil zemi původu již v roce 2018, a než v roce 2023 přicestoval do České republiky, pobýval v Norsku, několik let na Ukrajině a krátce také v Polsku. V těchto zemích o mezinárodní ochranu nepožádal, přičemž v České republice o mezinárodní ochranu požádal až po zajištění, s ohledem na existující hrozbu uložení správního vyhoštění. Tyto okolnosti tak potvrzují správnost závěrů žalovaného a krajského soudu, že účelem podané žádosti o mezinárodní ochranu byla především snaha o legalizaci stěžovatelova pobytu. V již výše zmiňovaném rozsudku č. j. 2 Azs 423/2004-81 ovšem Nejvyšší správní soud uvedl, že „(...) o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoli totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti následovalo skutečně neprodleně po vstupu do ČR, nebránil-li tomu nějaké závažné okolnosti“.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. dubna 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu